

Ekskurzije in geografske odprave v tujino

Ljubljanskega geografskega društva

**Excursions and expeditions abroad of
the Ljubljana Geographical Society**

IZVLEČEK

Prispevek predstavlja pregled dejavnosti Ljubljanskega geografskega društva na področju prvomajskih ekskurzij, geografskih odprav in organiziranih potovanj v tujino. Nanj se navezuje tudi vsebinski utrinek iz prvomajske ekskurzije v Mjanmar leta 2012 pod vodstvom Minke Kahrič.

Ključne besede: Ljubljansko geografsko društvo, geografija, ekskurzija, Mjanmar, Burma.

ABSTRACT

The article tries to give a comprehensive insight into geographic excursions, expeditions and organised travelling abroad of the Ljubljana Geographical Society. The article contains also an abstract of the excursion in Myanmar, 1st May 2012, guided by Minka Kahrič.

Keywords: Ljubljana Geographical Society, geography, excursion, Myanmar, Burma.

Vsakoletna prvomajska ekskurzija spada med tiste dejavnosti Ljubljanskega geografskega društva (LGD), za katere je potreben daleč največji časovni in organizacijski vložek. Osredotočili se bomo na zadnjih 10 let, vendar naj za uvod na kratko navedemo nekaj preteklih dejstev, ki se nanašajo na obdobje prvih dvajset let društvenega delovanja na obravnavanem področju. S prispevkom je vsebinsko povezan utrinek s prvomajske ekskurzije v Mjanmar leta 2012, izvedene pod vodstvom Minke Kahrič.

Prvih dvajset let

V seminarski nalogi Zgodovina Ljubljanskega geografskega društva (1984–2003) Tanje Žnidarčič (2005) in njenem članku Ljubljansko geografsko društvo – generacijski most med geografi? (Žnidarčič 2006) lahko preberemo, da je bila prvotna ideja organizirati ekskurzije v manj znane države Evrope ali na Bližnji Vzhod, katerih glavni namen je bilo povezovanje in sodelovanje geografov na mednarodni ravni. Na drugi strani je šlo za organizirane poletne odprave. Vsaka ekskurzija je imela tudi velik promocijski potencial za Slovenijo. V preteklosti je ekskurzije organiziralo društvo samo, tako da je poskrbelo za itinerar, vodstvo, organizacijo, prevoze, rezervacijo prenočišč in druge potrebne formalnosti. Ker je bilo to na daljavo skrajno zahtevno, saj takrat še ni bilo na razpolago sodobne informacijske tehnologije z medmrežjem, je društvo pogosto sodelovalo z lokalnimi agencijami in vodniki.

Izbira prvomajskega termina je bila logična, saj je imela zaradi sosledja dveh praznikov večina udeležencev precej prostih dni. Ne le, da ni bilo potrebno žrtvovati dni, namenjenih letnemu dopustu, tudi učitelji kot pomembni udeleženci ekskurzij, ki so proste dneve zunaj poletnih počitnic le težko dobili, so se teh ekskurzij lahko udeleževali brez večjih težav. Ekskurzijo je na podlagi lastnih izkušenj v ciljni državi ali več sosednjih državah pripravil in vodil geograf oziroma geografka. Ali kot je zapisano: »Vodijo jih strokovnjaki geografske vede, ki poskrbijo za pester program in obenem sodelujejo ter ohranjajo vezi med geografi drugih držav«. Pogosto je bila plod takšne ekskurzije tudi publikacija, monografska ali potopisna, ki so jo pod okriljem vodje pripravili bolj prizadevni udeleženci (na primer Sardinija, Irska, Sirija, Iran), redkeje pa vodja kar sam (na primer Bolgarija).

Prvomajskih ekskurzij so se od leta 1998, ko je bil sprejet Zakon o pospeševanju turizma, zaradi formalnih razlogov lahko udeleževali le člani LGD. Prej so se jih lahko udeleževali tudi nečlani. Izvršni odbor je praviloma do konca leta določil destinacijo, pripravil program in predstavil vodjo. Na občnem zboru ali na posebnem pripravljalnem srečanju so članice in člani skoraj dobesedno stali v vrsti za plačilo akontacije na ekskurzijo, ki je veljala kot prijava. In so šli, vsi, skoraj vedno.

Med letoma 1984 in 2004 je LGD organiziral kar 25 ekskurzij. V dvajsetih letih sta zaradi premajhnega števila prijavljenih odpadli le dve načrtovani ek-

Avtorja besedila:

BLAŽ REPE, dr. geog.

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
Aškerčeva cesta 2, 1000 Ljubljana
E-pošta: blaz.repe@ff.uni-lj.si

PRIMOŽ PIPAN, dr. geog.

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU
Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana
E-pošta: primoz.pipan@zrc-sazu.si

Avtorji fotografij:

MINKA KAHRIČ, DRAGO KLADNIK,
BLAŽ REPE, BOJAN ERHARTIČ

COBISS 1.04 strokovni članek

Slika 1: Udeleženci odprave v vzhodno Afriko leta 1991 med razreševanjem prevoznih zagat v kraju Kisii na zahodu Kenije, v neposredni bližini Viktorijinega jezera (foto: Drago Kladnik).

skurziji, leta 1999 v Nemčijo in leta 2001 na Dansko. Ob tem je treba dodati, da so klasične, organizirane, geografsko sicer strokovne, a vseeno bolj ali manj turistično naravnane ekskurzije, kot jih poznamo zdaj, v veljavi šele zadnjih 15 let. Pred tem so manjše skupine nekajkrat popotovale improvizirano, brez vnaprej organiziranih prenočišč in tudi ne povsem natančno določene poti. V nekaterih primerih je skorajda šlo za raziskovalne odprave. Mednje prištevamo odpravi leta 1990 v Nepal in Šrilanko ter v Prokletije in odpravi leta 1991 na Svalbard ter vzhodno Afriko.

Posebnost sta predhodnici sodobnih izmenjav, ki jih prakticirajo študenti geografije. Leta 1992 je Majda Dekleva organizirala obisk švicarskih geografov v Sloveniji, leto zatem pa so se člani LGD odpravili na ekskurzijo v Švico. Istega leta so s pomo-

čjo Gordane Beltram k nam prišli podiplomski študenti iz Belgije, ki so »uslugo« vrnila leta 1995. Poleg navedenih sta bili organizirani še dve večdnevni ekskurziji v tujino, leta 1991 v francosko pokrajino Camargue v delti Rone (Zupančič 1991), leta 1992 pa v sodelovanju z Ljubljanskim geodetskim društvom in Zemljepisnim muzejem v Genovo na ogled Kolumbove razstave ob 400-letnici odkritja Amerike in na ligursko obalo (Perko 1992).

Zadnjih deset let

V zadnjih desetih letih se je marsikaj povsem spremenilo. Ekskurzije so namenjene poglobljenem geografskemu, a še vedno skoraj povsem turističnemu obisku držav, praviloma zunaj Evrope. O kakšni bistveni promociji geografije ali Slovenije oziroma povezovanju na mednarodni ravni ne moremo več govoriti. Ekskurzij že lep

čas društvo ne organizira samo, saj za kaj takšnega ni niti registrirano, in po pravici povedano, niti ne usposobljeno. Celotno organizacijo, rezervacije in prevoze zaupamo profesionalni turistični agenciji. LGD tradicionalno poskrbi za vodjo ekskurzije, praviloma osebo z geografsko izobrazbo in dobrim poznavanjem ciljne države ali njenega dela. Vodja skupaj s člani izvršnega odbora pripravi osnutek programa, ki ga pošljemo na vsaj pet agencij, za katere vemo, da so ga sposobne izvesti. Na podlagi razmerja med cenovno in programsko ponudbo izberemo najustreznejšo agencijo, ki ji nato zaupamo tako organizacijo kot zbiranje prijav.

LGD informacije o prvomajski ekskurziji objavi v novoletnem obvestilu predhodnega leta njene izvedbe. Za zdaj še vedno zahtevamo, da morajo biti udeleženci člani LGD. Če niso, se morajo vanj včlaniti. Izjema je bila ekskurzija v Kalifornijo, kjer so pri izvedbi strokovno sodelovali gozdarji, ki so bili včlanitve oproščeni. Izvedbo nekaterih ekskurzij pa so dejansko omogočile agencije same, ki so njihovo finančno pokritost zagotovile s pridobitvijo negeografskih udeležencev. Učitelji so v strukturi udeležencev čedalje manj zastopani, saj imajo svoje ekskurzije, ki se pogosto izvedejo v istem delu leta. Velik napredek je, da je za večino ekskurzij že izšel vodnik, ki se pripravi po ekskurziji. V zadnjih letih je praviloma delo enega samega avtorja, ki je bil praviloma tudi vodja ekskurzije.

Za prijavo na ekskurzijo se ni več treba drenjati v vrstah. Prej nasprotno. Ek-

skurzije so zaradi skromnega števila prijavljenih pogosto na meji izvedbe. Za zdaj sta odpadli le dve, leta 2006 v Romunijo in leta 2013 na Japonsko. Za prvo so člani pozneje navedli, da je razlog nepriljučna destinacija, druga pa je odpadla zaradi cene, ki je bila sicer še vedno razmeroma ugodna, a v teh kriznih časih za večino previsoka.

Kljub vsemu lahko rečemo, da smo na področju prvomajskih ekskurzij še vedno precej uspešni. Izpeljujemo jih redno, zadostujemo visokim standardom, ki smo si jih sami postavili in redno izdajamo vodnike. Na drugi strani pa nas prav te okoliščine, s katerimi se lahko pohvalimo, hudo omejujejo in izvedbo prihodnjih ekskurzij postavljajo pod precejšen vprašaj. Kot glavne probleme lahko izpostavimo:

1. Iskanje ustrezne destinacije je skrajno zahtevno in nepredvidljivo. Privlačni cilji so daleč (izguba časa s potovanjem) in dragi (primer Japonske, kljub sorazmerno ugodni ceni). Bližnje dežele so sicer precej cenejše, a manj zanimive, saj so jih članice in člani društva že obiskali ali pa jih imajo možnost obiskati sami.
2. Interes za ekskurzije v organizaciji društev se zmanjšuje. Zaradi izjemne strokovne priprave in kakovostne izvedbe je skupinsko in vnaprej urejeno potovanje precej dražje kot potovanje v lastni režiji. Ponudbe na trgu je izjemno veliko, tudi znotraj stroke, celo v istem terminu. Z gradivi, ki so na razpolago na spletu in mobilnih napravah, pa tudi v tiskani obliki,

popotnik lahko svojim pričakovanjem ugoti tudi sam.

3. Strokovno, geografsko podkovano vodstvo ekskurzije je čedalje težje zagotoviti, saj so v prvomajskem času profesionalni vodiči zasedeni, ostali, predvsem ljubiteljsko naravnani, pa se neradi lotevajo tako zahtevnega projekta.
4. Pisanje vodnika je izredno zahtevno, zamudno in do zdaj še vedno nehonorirano. Založbe za pripravo vodnikov niso pripravljene zagotoviti dodatnih sredstev, čeprav LGD sam priskrbi besedilo, fotografije in zemljevide, opravi recenziranje, lektoriranje in urednikovanje. Če se vodnik ne ustraši organizacije in vodenja ekskurzije, se dolžnosti pisanja vodnika skoraj zagotovo.

Slika 2: Udeleženci prvomajske ekskurzije v Kalifornijo leta 2010 pod vodstvom Roberta Brusa in Blaža Repeta med ogledovanjem obale ob jezeru Mono z znamenitimi lehnjakovimi in sadrenimi tvorbami, tik pred snežno nevihto (foto: Blaž Repe).

Preglednica 1: Rezultati ankete o prvomajskih ekskurzijah med člani LGD v letih 2006 in 2013.

VPRAŠANJE	2006	2013
Ali se boste v prihodnjih letih udeležili ekskurzije LGD?	DA – 75 %	DA – 47 %
Najbolj privlačna območja?	Vzhodna Evropa in države nekdanje Sovjetske zveze, severna Afrika in jugozahodna Azija, Latinska Amerika in Podсахarska Afrika.	Zahodna in Severna Evropa, Evropa in države nekdanje Sovjetske zveze, Podсахarska Afrika.
Kaj in na kakšen način bi si najraje ogledali?	ogled naravnih znamenitosti območja, geografske posebnosti območja, vodenje in razlaga lokalnih strokovnjakov.	ogled naravnih znamenitosti območja, ogled kulturnih znamenitosti območja, geografske posebnosti območja.
Katere dežele bi najraje obiskali?	Jemen, Baltske države (z avtobusom), Makedonija, južna Kitajska in Tibet.	Armenija in Gruzija, Islandija, Sicilija z Eolskimi/Vetrnimi otoki, Madeira, Etiopija.

Kljub navedenim težavam smo za zdaj sicer precej težko, a še vedno uspešno zagotovili geografsko in strokovno podprto vodstvo ekskurzij.

Mnenja in želje članov

Člane in članice društva skušamo spodbuditi, da izrazijo svoja mnenja in predloge z anketiranjem. Za mnenja smo jih povprašali v letih 2006

in 2013. Obakrat smo dobili skoraj 60 odgovorov, rezultati so prikazani v preglednici 1.

Za anketirane v letu 2013 velja, da so kot potencialni udeleženci za ekskurzijo, ki bi bila izvedena septembra ali poleti (najmanj odgovorov je prejel prvomajski čas) in bi trajala od 8 do 10 dni, pripravljene plačati med

1500 in 2000 evrov. Na seznamu potencialno zanimivih destinacij so se znašle še naslednje države oziroma območja: Ferski otoki, vzhodna Turčija, Patagonija z Ognjeno deželo, severna Afrika, Škotska, Oman, Peru, Portugalska, Finska in Španija.

Sklep

Prvomajske ekskurzije spadajo med najbolj priljubljene, a strokovno in organizacijsko najbolj zahtevne dejavnosti LGD, s skrajno nepredvidljivo udeležbo in nezanesljivo izvedbo. Visoko raven, ki smo jo dosegli, bomo zaradi finančne situacije, strokovne zahtevnosti in zahteve po pripravi besedila za vodnik čedalje težje zadrževali. Nekaj bo treba spremeniti. Založba nam predlaga, naj pripravljamo krajše in manj strokovne publikacije. Morebiti bo ekskurzije treba izvesti v drugem delu leta in se zadovoljiti z njihovim negeografskim in bolj komercialnim vodenjem. Morebiti bi jih veljalo organizirati in ponujati skupaj s še kakšnim društvom ali ustanovo. Upajmo, da se ne bo zgodilo, da bomo morali tovrstne ekskurzije opustiti, saj bi bila to zaradi dolgotrajne tradicije nepopravljiva škoda.

Viri in literatura

1. Perko, D. 1992: Ekskurzije in predavanja Ljubljanskega geografskega društva. Geografski obzornik 38-2. Ljubljana.
2. Zupančič, J. 1991: Program ekskurzij Ljubljanskega geografskega društva v drugi polovici leta 1991. Geografski obzornik 38-2. Ljubljana.
3. Žnidarčič, T. 2005: Zgodovina Ljubljanskega geografskega društva (1984-2003). Seminarska naloga, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
4. Žnidarčič, T. 2006: Ljubljansko geografsko društvo – generacijski most med geografi? Geografski obzornik 53-2. Ljubljana.

Prvomajska ekskurzija v Mjanmar

Mjanmar je bil znan predvsem kot izolirana država, nekoč imenovana Burma. Je ena tistih držav, kjer se odraža razmerje svetovnih velesil. Vsakdanje življenje domačinov dopolnjuje budizem s svojimi običaji in tradicijo, kar vpliva na kulturno dediščino dežele, med drugim tudi na tradicionalno glasbo in gledališče. Mjanmar se lahko pohvali s pestro paletto tradicionalnih jedi, ki jih zlahka najdemo na številnih uličnih stojnicah. Nekoč izolirana država se počasi prebujala. Prihajajoče spremembe so zelo počasne, a ključne.

Avtorica besedila in fotografij: MINKA KAHRIČ

Slika 1: Mjanmar ali dežela budističnih templjev. Med vsemi državami na svetu velja za najbolj predano budizmu, saj je od 55 milijonov njenih prebivalcev kar 89% budistov. Na območju Kraljestva Pagan je bilo med 11. in 13. stoletjem na površini 100 km² zgrajenih 10.000 budističnih templjev, pagod in samostanov. Do današnjih dni se jih je v bolj ali manj dobrem stanju ohranilo več kot 2000.

Slika 2: Burmanski budizem spada v hinajana budizem in ne pozna duhovnikov. Skoraj vsak budistični Burmanec vstopi v meniški stan vsaj za nekaj tednov ali tudi več let. Večina od 800.000 menihov v Mjanmarju je iz vrst študentov in mladostnikov. Zavežejo se k popolnemu celibatu, odrekanju zasebni lastnini, razen osmih dovoljenih predmetov, in se zaobljubijo, da ne bodo užalili, ranili ali ubili nobenega živega bitja.

Slika 3: Mjanmar oziroma Burma je zelo lepa dežela z bogato kulturno in naravno dediščo ter izjemno prijaznimi ljudmi. Med pestro in neusmiljeno zgodovino je doživela več padcev kot vzponov. Kljub vsemu so ljudje nasmejani, med njimi obstaja upanje v boljše prihodnost, stvari se počasi, a vztrajno obračajo na bolje. Skrivnostna dežela, polna čudovitih in nepoznanih biserov, navduši še tako zahtvenega obiskovalca.

Slika 4: Država ima bogato kulinarično tradicijo, na katero sta vplivali kitajska in indijska kuhinarika, »piko na i« je dodalo angleško kolonialno obdobje. Globalizaciji navkljub domačini še vedno prisegajo na domačo in tradicionalno brano, zato ne manjka majhnih stojnic z okusnimi tradicionalnimi dobrotami. Burmanci radi jedo z rokami, od pribora postrežejo žlico in vilice, ne pa tudi noža.